

การขยายความหมายของคำกริยา 「出す」 จากมุมมองของ ภาษาศาสตร์ปริชาน: การวิเคราะห์ตัวอย่างการใช้ในทวิตเตอร์*

บทคัดย่อ

คำกริยา 「出す」 ในภาษาญี่ปุ่นเป็นคำกริยาหลายความหมาย การขยายความหมายเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภาษาอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดคำหลายความหมาย บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการขยายความหมายของ 「出す」 และกระบวนการทางปริชานที่อยู่เบื้องหลัง โดยเก็บรวบรวมตัวอย่างจากทวิตเตอร์ (ปัจจุบันคือ X) ช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2018 ถึง 2022 จำนวน 300 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า 「出す」 มีรูปแบบการขยายความหมายจากความหมายต้นแบบรวม 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 จากเหตุการณ์ที่มีผู้กระทำการให้เคลื่อนที่สู่เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้กระทำการให้เคลื่อนที่ผ่านการอนุমানตามบริบท รูปแบบที่ 2 จากสิ่งที่เคลื่อนที่ที่เป็นสิ่งมีชีวิต/สิ่งไม่มีชีวิตไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเองและมีเส้นทางการเคลื่อนที่ออกทางกายภาพสู่สิ่งที่เคลื่อนที่เป็นนามธรรมที่มีเส้นทางการเคลื่อนที่แบบเสมือนผ่านอุปลักษณ รูปแบบที่ 3 จากเหตุการณ์ที่ต้องควบคุมสิ่งที่เคลื่อนที่ด้วยมือสู่เหตุการณ์อื่นที่ไม่ได้ใช้มือควบคุมการเคลื่อนที่ผ่านอุปลักษณและนามนัย รูปแบบที่ 4 จากเหตุการณ์ที่แฝงเจตนาของผู้กระทำสู่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากเจตนาของผู้กระทำผ่านการอนุমানตามบริบท การขยายความหมายในแต่ละรูปแบบมีความซับซ้อนมีการผสมผสานระหว่างความหมายทางกายภาพกับความหมายเชิงนามธรรมผ่านกลไกหลากหลายทั้งอุปลักษณ นามนัยและการอนุমানตามบริบท ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ในการวิจัยด้านภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ การสอนภาษาญี่ปุ่น และการแปลภาษาญี่ปุ่น-ไทย

คำ

สำคัญ

การขยายความหมาย, คำหลายความหมาย, ภาษาศาสตร์ปริชาน, ทวิตเตอร์, คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ 「出す」

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา คณะศิลปศาสตร มหาวิทาลัยธรรมศาสตร

Semantic Extensions of the Verb “dasu” from a Cognitive Linguistic Perspective: An analysis of Usage on Twitter^{**}

Abstract

The Japanese verb 「出す」 (dasu) is a highly polysemous word. This study aims to analyze the semantic extension patterns and the underlying cognitive mechanisms that contribute to its polysemy. We collected a sample of 300 examples of 「出す」 from Twitter (now X) between 2018 and 2022. The findings reveal four primary patterns of semantic extension from its prototypical meaning; 1) Agent-Caused Motion to Non-Agent-Caused Motion: This pattern involves a shift from a motion event with a clear agent to one where the agent is absent, facilitated by contextual inference, 2) Concrete to Abstract Motion: This pattern extends the meaning from a concrete object (animate/inanimate) with a physical path to an abstract entity with a virtual path, driven by metaphor, 3) Manual to Non-Manual Control: This pattern shows a shift from events requiring manual control to those that do not, employing both metaphor and metonymy, and 4) Intentional to Non-Intentional Events: This pattern involves a change from events with an agent's intention to spontaneous events without it, primarily through inference. These extension patterns are complex, blending physical and abstract meanings through a combination of metaphor, metonymy, and inference. The findings provide valuable insights for contrastive linguistics, Japanese language pedagogy, and Japanese-Thai translation.



Semantic extension, Polysemy, Cognitive linguistics, Twitter, Motion Verb /dasu/

^{**} This research article is part of a Master of Arts thesis in Japanese Studies, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University.

1. บทนำ

การขยายความหมายของคำในภาษาเกิดขึ้นจากกลไกทางปริชานหลายประการ เช่น อุปลักษณ์ นามนัย และการอนุมานความหมายตามบริบท กลไกเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ทางภาษาที่เรียกว่า พหุนัย ซึ่งหมายถึง การที่คำหนึ่งคำสามารถมีความหมายได้หลายความหมาย โดยที่ความหมายเหล่านั้นยังคงมีความสัมพันธ์เชิงโมโนทัศน์ร่วมกัน (Lyons, 1995; Lakoff, 1987; Croft & Cruse, 2004; Thepkarnjana & Uehara, 2007)

คำกริยา 「出す」 ในภาษาญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในคำกริยาที่มีหลายความหมาย 「出す」 เป็นคำกริยาที่แสดง การเคลื่อนที่ มีความหมายและคำแปลหลากหลาย ดังปรากฏในบริบทตัวอย่างต่อไปนี้ (คำแปลภาษาไทยที่ปรากฏ ในตัวอย่างในบทความนี้แปลโดยผู้วิจัย)

- (1) 小鳥をかごから出す。(ปล่อยลูกนกออกจากกรง)
- (2) 競技大会に選手を出す。(ส่งผู้เล่นเข้าแข่งขัน)
- (3) この県は首相を二人出している。(จังหวัดนี้ผลิตนายกรัฐมนตรีสองคน)
- (4) 死傷者を出す。(ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ)
- (5) 喜びを顔に出す。(แสดงความยินดีออกทางใบหน้า)
- (6) 薬を出す。(จ่ายยา)

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย การที่ 「出す」 มีหลายความหมายนั้นส่งผลให้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย โดยเฉพาะ ผู้เรียนขั้นต้นไม่เข้าใจความหมายและใช้ไม่ถูกต้อง เช่น ตัวอย่างที่ (6) ผู้เรียนบางคนเข้าใจว่าเป็นการส่งยาจากที่หนึ่งไปอีก ที่หนึ่ง เนื่องจากผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้ 「出す」 ในบริบท「宿題を出す」(ส่งการบ้าน) ดังนั้นการศึกษาคำกริยาหลาย ความหมายโดยเฉพาะ 「出す」 ซึ่งเป็นหนึ่งในคำกริยาพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนชาวต่างชาติควรรู้จักเป็นสิ่งสำคัญและเป็น ประโยชน์ไม่เพียงต่อการศึกษาระดับภาษาญี่ปุ่น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเปรียบเทียบและการแปลภาษาญี่ปุ่น-ไทย

แม้ในอดีตมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำหลายความหมายจำนวนไม่น้อย แต่ในยุคปัจจุบันการใช้ภาษาไม่ได้ จำกัดเพียงการสื่อสารด้วยการเขียนหรือการพูด แต่ยังรวมถึงการพิมพ์ข้อความผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ต่าง ๆ เช่น Twitter (ปัจจุบัน คือ X จากนี้ไปจะใช้คำว่า “ทวิตเตอร์”) ซึ่งผู้ใช้งานสามารถโพสต์และโต้ตอบกันได้ อย่างไม่จำกัด การเกิดขึ้นของสื่อรูปแบบใหม่เหล่านี้ส่งผลให้ลักษณะของภาษาที่ใช้เปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบและ ข้อจำกัดของแต่ละแพลตฟอร์ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาพิมพ์ (typed language) หรือ 打ち言葉 ซึ่งเป็นการ พิมพ์ข้อความเพื่อใช้สื่อสารกันบนโลกออนไลน์ เช่น SMS LINE ภาษาพิมพ์นี้มีลักษณะกึ่งภาษาเขียนกึ่งภาษาพูด ซึ่งแตกต่างจากการใช้ภาษาตามหลักภาษาทั่วไป ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการขยายความหมายของคำกริยา 「出す」 ที่ปรากฏในบริบทของทวิตเตอร์ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบใหม่ เมื่อบริบทการใช้ภาษาและช่องทางการ สื่อสารของสังคมเปลี่ยนแปลงไป รูปแบบของความหมายและการขยายความหมายอาจเปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากภาษาและสังคมเปรียบเทียบเหมือนเหรียญสองด้านที่มีอาจแยกจากกันได้ ดังนั้นบทความวิจัยนี้จึงแตกต่าง จากการศึกษาวิจัยในอดีตที่วิเคราะห์จากคลังข้อมูลภาษาในบริบทภาษาเขียนหรือภาษาพูดเท่านั้นซึ่งเป็นรูปแบบ ของช่องทางสื่อสารที่ต่างจากภาษาพิมพ์หรือภาษาในทวิตเตอร์ที่มีการใช้กันทั่วไปในยุคปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความหมายและรูปแบบการขยายความหมายของคำกริยา 「出す」 ในภาษาญี่ปุ่นที่ปรากฏ ในบริบทของทวิตเตอร์และกระบวนการทางปริชานเบื้องหลัง

3. คำหลายความหมายและความสำคัญของบริบท

คำหลายความหมาย (polyseme) คือ หน่วยคำ (lexeme) ที่มีหนึ่งรูปภาษาแต่มีมากกว่าหนึ่งความหมาย โดยความหมายเหล่านั้นมีความเชื่อมโยงกันในเชิงมโนทัศน์ (conceptually related) (Lyons, 1995) ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า ปรากฏการณ์พหุพจน์ (polysemy) และปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบปริชานของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์มักจะจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยพิจารณาจากลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านั้นในลักษณะที่แผ่ขยายออกไปเป็นรัศมี (radial) (Lakoff, 1987; Croft & Cruse, 2004) นอกจากนี้ปรากฏการณ์พหุพจน์ยังเกี่ยวข้องกับการขยายความหมาย (semantic extension) กล่าวคือ เมื่อมีการขยายความหมายคำ ๆ นั้นก็จะกลายเป็นคำหลายความหมายในที่สุด ดังนั้นการขยายความหมายจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์พหุพจน์ (Thepkarnjana & Uehara, 2007)

プラシヤント [他] (2019) อธิบายว่าการที่คำหนึ่งมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมายนั้น เป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านความจำของมนุษย์ แม้มนุษย์มีความสามารถในการสื่อสารที่หลากหลายและไม่จำกัด แต่มีข้อจำกัดในด้านจำนวนหน่วยเสียง หน่วยคำและกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ดังนั้น ผู้ใช้ภาษาจึงเลือกใช้รูปภาษา (form) ที่มีอยู่เพื่อสื่อความหมายที่หลากหลายแทนที่จะสร้างรูปภาษาใหม่จากหน่วยเสียงหรือหน่วยคำที่ไม่เคยมีอยู่ในภาษา

ตามแนวคิดของ Cruse (2000) และ Croft and Cruse (2004) ความหลากหลายทางความหมายของคำเกิดจากความเชื่อมโยงกันในระดับที่แตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็นคำพ้องรูป (homonymy) ที่มีความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง (เช่น "bank" ที่หมายถึงชายฝั่งและธนาคาร) และ พหุพจน์ (polysemy) ซึ่งหมายถึงคำเดียวที่มีหลายความหมายที่สัมพันธ์กัน พหุพจน์เป็นการแปรผันทางความหมายที่คำสามารถตีความได้หลายนัยยะตามบริบทการใช้ภาษา คำว่า "บริบท" ในที่นี้หมายถึงหน่วยทางภาษาที่ปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ Cruse (2000) เน้นย้ำว่าการรับรู้และแยกแยะความหมายที่หลากหลายเหล่านี้ขึ้นอยู่กับบริบท (context) ที่คำนั้นปรากฏ บริบทไม่ได้จำกัดอยู่แค่คำที่อยู่รอบข้าง (co-text) แต่ยังรวมถึงบริบทแวดล้อม (extralinguistic context) และบริบททางสังคม (social context) ด้วย Croft and Cruse (2004) ชี้ว่าความหมายของคำไม่ได้แยกขาดจากกันโดยสิ้นเชิง แต่มีความไม่ต่อเนื่อง (discreteness) และสามารถตีความได้หลายแง่มุมตามบริบทที่ต่างกัน สิ่งที่อยู่ในคลังคำศัพท์ในสมอง (mental lexicon) ของมนุษย์มีเพียงแก่นความหมายและข้อจำกัดในการใช้เท่านั้น และความหมายจะถูกตีความแตกต่างกันไปเมื่อข้อจำกัดใดข้อจำกัดหนึ่งเด่นชัดกว่าข้อจำกัดอื่น Croft and Cruse (2004) ได้แบ่งประเภทความหมายออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) ความหมายย่อย (subsense) หรือความหมายที่แตกต่างกันเล็กน้อยภายในความหมายหลัก 2) แง่มุมทางความหมาย (facet) หรือความหมายที่แสดงแง่มุมหรือลักษณะที่แตกต่างกันของแนวคิดเดียวกัน 3) ความหมายที่เปลี่ยนไปตามมุมมองของผู้พูด (perspective) หรือ ความหมายที่ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้พูดนำเสนอ

4. กลไกการขยายความหมาย

การขยายความหมายของคำหนึ่งคำไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เกิดขึ้นโดยผ่านกลไกทางปริชานและความหมายที่หลากหลายของคำมีความเชื่อมโยงกัน ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงเฉพาะกลไกทางปริชานที่เกี่ยวข้องกับการขยายความหมายของคำกริยา 「出す」 ที่ปรากฏในการวิเคราะห์ความหมายของบทความนี้

4.1 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

Lakoff and Johnson (1980) เสนอแนวคิดเรื่อง อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor) โดยชี้ให้เห็นว่าอุปลักษณ์ไม่ใช่เพียงกลวิธีทางภาษา แต่เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการคิด

และการใช้ภาษาชีวิตประจำวัน อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ช่วยให้มนุษย์เข้าใจแนวคิดนามธรรมโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมและจับต้องได้ ตัวอย่างเช่น อุปลักษณ์ “เวลาคือเงิน” (TIME IS MONEY) ดังเห็นในสำนวน “ใช้เวลา” หรือ “ประหยัดเวลา” แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มองเวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีจำกัด อุปลักษณ์ดังกล่าวนี้ไม่เพียงปรากฏในภาษาเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้คนในการบริหารเวลาและการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน Lakoff and Johnson จำแนกอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

1) อุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง (structural metaphors) เป็นการจัดระเบียบแนวคิดนามธรรมที่ซับซ้อนให้อยู่ในรูปแบบที่คุ้นเคย เช่น “การโต้แย้งคือสงคราม” (ARGUMENT IS WAR) ทำให้การถกเถียงถูกมองเป็นการต่อสู้

2) อุปลักษณ์เชิงทิศทาง (orientational metaphors) เกี่ยวข้องกับการใช้ทิศทางเชิงพื้นที่ เช่น “ขึ้นคือดี” (UP is GOOD) และ “ลงคือไม่ดี” (DOWN is BAD) เช่นใน “ฉันรู้สึกรุ่งเรือง” (I’m feeling up) และ “เขาารู้สึกหดหู” (He’s feeling down)

3) อุปลักษณ์เชิงภววิทยา (ontological metaphors) เป็นการมองสิ่งนามธรรมให้เป็นสิ่งที่มีตัวตนหรือจับต้องได้ เช่น “รากฐานของข้อโต้แย้ง” (the foundation of an argument)

ในเชิงกลไกทางความคิด อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ประกอบด้วย “วงความหมายต้นทาง” (source domain) ซึ่งมักเป็นแนวคิดที่เป็นรูปธรรม และ “วงความหมายปลายทาง” (target domain) ซึ่งเป็นแนวคิดนามธรรม โดยมีการถ่ายโยงหรือ mapping ระหว่างสองวงความหมายนั้น เช่น ในอุปลักษณ์ “ร่างกายคือภาชนะบรรจุอารมณ์” (THE BODY IS A CONTAINER FOR EMOTION) “ภาชนะ” เป็นวงความหมายต้นทาง ส่วน “ร่างกาย” เป็นวงความหมายปลายทาง และ “อารมณ์” คือสิ่งที่ถูกบรรจุอยู่ใน อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์จึงเป็นกลไกสำคัญที่หล่อหลอมวิถีคิด การรับรู้ และการใช้ภาษาในแต่ละสังคม โดยอาศัยประสบการณ์ทางกายภาพและสังขมาเป็นฐานในการเข้าใจแนวคิดนามธรรมและมีผลต่อโลกทัศน์ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้ใช้ภาษาอย่างลึกซึ้ง

4.2 นามนัย

Radden and Kövecses (2007) ได้นิยามนามนัย (metonymy) ว่าเป็นกระบวนการทางปริชานที่ใช้มนทัศน์ของสิ่งหนึ่ง (vehicle) เพื่อเข้าถึงหรืออ้างถึงมนทัศน์ของอีกสิ่งหนึ่ง (target) ภายใต้กรอบแนวคิดแบบจำลองทางปริชานในอุดมคติ (Idealized Cognitive Models: ICMs) ตามแนวคิดของ Lakoff and Johnson (1980) โดยนามนัยสามารถทำงานใน 3 มิติ ได้แก่ มโนทัศน์ (concepts) รูปแบบ (forms) และเหตุการณ์หรือวัตถุ (events/objects) โดย Radden and Kövecses แบ่งนามนัยออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ดังนี้

1) นามนัยระหว่าง ICMs ทั้งหมดและส่วนประกอบ (Whole ICMs and its part(s)) ครอบคลุมความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งทั้งปวงกับส่วนย่อย เช่น ทั้งส่วนเพื่อสื่อถึงบางส่วน (WHOLE FOR PART) ตัวอย่างเช่น “อเมริกาได้เหรียญทองแล้ว” โดย “อเมริกา” หมายถึงนักกีฬาชาวอเมริกัน หรือบางส่วนเพื่อสื่อถึงทั้งส่วน (PART FOR WHOLE) เช่น “ทำเนียบขาวประกาศกำหนดการใหม่” โดย “ทำเนียบขาว” หมายถึงรัฐบาลสหรัฐฯ สำหรับประเภทอื่น ๆ ได้แก่ การใช้มาตราวัด (เช่น “สปีด” แทนความเร็ว) การใช้วัตถุเทียบแทนสิ่งที่เกิดจากวัตถุนั้น (เช่น “wood” แทน “forest”) การใช้เหตุการณ์แทนความสามารถ (เช่น “แมรีพูดภาษาสเปน” หมายถึงเธอเข้าใจภาษาสเปน) ความสัมพันธ์ระหว่างหมวดหมู่กับสมาชิก (เช่น “tiger” แทนเสือโคร่ง) การใช้คุณลักษณะ (เช่น “สมอง” แทน “ความฉลาด”) และการลดรูปทางภาษา (เช่น “TGIF” แทน “Thank God, it’s Friday”)

2) นามนัยระหว่างส่วนประกอบของ ICM (Parts of an ICMs) ประเภทนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ส่วนหนึ่งของเหตุการณ์หรือโครงสร้างเพื่ออ้างถึงอีกส่วนหนึ่ง เช่น การกระทำ (action) ดังใน “to butcher a cow” ใช้ผู้กระทำ

“butcher” แทนการกระทำ การรับรู้ (perception) เช่นใน “to eye someone” ใช้ “eye” แทน “look at” ความเป็นเหตุเป็นผล (causation) เช่น “She was my ruin” ใช้ “she” แทน “สาเหตุแห่งความพินาศ” การผลิต (production) ใช้สถานที่ผลิตแทนสินค้า การควบคุม (control) ใช้สิ่งของแทนผู้ควบคุม เช่นใน “รถเบนซ์” แทนคนขับ ความเป็นเจ้าของ (possession) ใช้คำอื่นแทนเจ้าของ เช่น “That’s me” สื่อถึงความเป็นเจ้าของ บรรจุภัณฑ์ (containment) ใช้ภาชนะแทนสิ่งที่บรรจุ หรือในทางกลับกัน สถานที่ (location) เช่นใน “The whole town showed up” ใช้ “town” แทน “people” สัญลักษณ์และการอ้างอิง (sign and reference) เช่น “four-letter word” แทนคำหยาบ การแปรรูปคำ (modification) เช่น “effing” แทน “fucking” โดยการเลือกใช้นามนัยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางโลก บริบทวัฒนธรรม ความชัดเจน และแรงจูงใจของผู้ใช้ภาษา นามนัยยังเป็นเครื่องมือทางวาทศิลป์ที่ใช้สร้างอารมณ์ขัน สร้างศัพท์เฉพาะกลุ่ม โน้มน้าวใจหรือเสียดสี อย่างไรก็ตาม Radden and Kövecses ชี้ให้เห็นข้อจำกัดว่าไม่สามารถนำ ICs ย่อยทั้งหมดไปใช้กับทุกภาษาได้ เนื่องจากแต่ละภาษามีระบบโน้มนัยและการจัดหมวดหมู่ที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น คำว่า “tiger” ในภาษาอังกฤษอาจแทนกลุ่มเสือทั้งหมดได้ ขณะที่ในภาษาไทย “เสือ” เป็นหมวดใหญ่และ “เสือโคร่ง” เป็นลูกคำ ส่วนในภาษาญี่ปุ่น “tora” (虎) สามารถใช้แทนกลุ่มเสือทั้งหมดเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ

4.3 การอนุมานความหมายตามบริบท

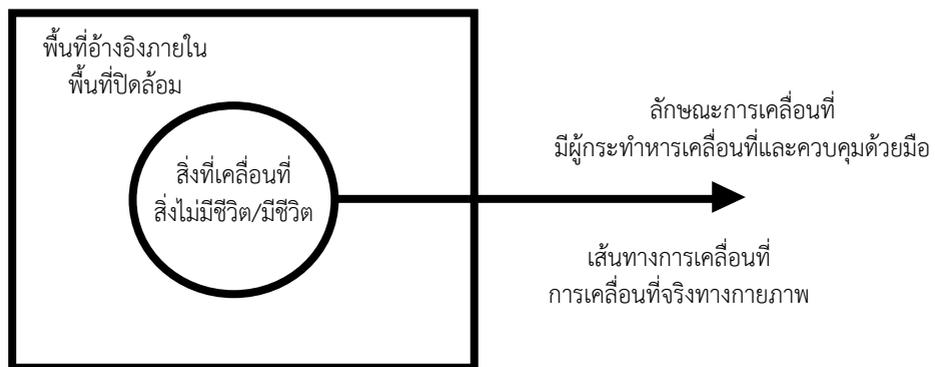
Traugott and Dasher (2002) อธิบายว่าความหมายของคำมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาแต่ละคน ในการสื่อสารผู้ใช้ภาษาจะสร้างความหมายโดยนัยผ่านกระบวนการอนุมานเชิงวจนปฏิบัติ (pragmatic inference) หรือการตีความตามบริบทเฉพาะ ซึ่งเรียกว่า “การอนุมานที่แสดงนัยยะแอบแฝง” (invited inference) กระบวนการนี้เป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือขยายความหมายของคำ ทฤษฎีการอนุมานความหมายตามบริบท (Invited Inferencing Theory of Semantic Change: IITSC) อธิบายว่าผู้ใช้ภาษาใช้ประโยชน์จากความหมายโดยนัย เช่น ความหมายโดยนัยทั่วไป (implicatures) อุปลักษณ์ (metaphors) และนามนัย (metonymies) เพื่อสร้างความหมายใหม่ที่ไม่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่แรก และเมื่อมีการใช้การอนุมานแบบนี้ซ้ำ ๆ ในบริบทต่าง ๆ ความหมายใหม่จะค่อย ๆ กลายเป็นแบบแผน (conventionalized) และพัฒนาเป็นความหมายที่ใช้กันทั่วไปในภาษา (utterance-type meanings) กระบวนการนี้ทำให้เกิดพหุความหมาย (semantic polysemy) หรือความหมายใหม่ที่ถูกเข้ารหัสในระบบภาษา นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงความหมายจากการตีความตามบริบทไปสู่ความหมายที่มีความเสถียรในภาษา ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการยอมรับและการเผยแพร่ในชุมชนผู้ใช้ภาษา โดยมีพลวัตทั้งในระดับบุคคล (micro-dynamics) และระดับสังคมวงกว้าง (macro-dynamics) ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาของความหมายในเชิงสังคมและภาษาอย่างต่อเนื่อง โดยสรุป Traugott and Dasher เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำเกิดจากกระบวนการอนุมานเชิงวจนปฏิบัติที่ผู้พูดเชิญชวนให้ผู้ฟังตีความตามบริบทและการใช้ซ้ำของความหมายโดยนัยนี้ในชุมชนผู้ใช้ภาษา ทำให้ความหมายใหม่กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบภาษาที่มั่นคงและเป็นที่ยอมรับในที่สุดความหมายได้อย่างหลากหลายและยืดหยุ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบแนวคิดทางวัฒนธรรมและโครงสร้างของแต่ละภาษา

5. คำกริยาหลายความหมาย 「出す」

งานวิจัยที่ผ่านมาได้มีการศึกษาคำหลายความหมายจำนวนมาก ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำกริยา 「出す」 ในภาษาญี่ปุ่น

山梨 (1995) ศึกษาการขยายความหมายของ 「คำกริยา+出す」 ที่เป็นคำกริยาประสม โดยอธิบาย

การขยายความหมายผ่านการเปลี่ยนแปลงของผังภาพ (image schema) พบว่าความหมายของ 「出す」 ที่ปรากฏในตำแหน่งหลังคำกริยากลายเป็นความหมายเชิงไวยากรณ์แสดงการณลักษณะของการเริ่มต้น 森山 (2011) ศึกษาความหมายที่หลากหลายของคำว่า 「出す」 เพื่อการจัดทำพจนานุกรม และ プラシヤント [他] (2019) ศึกษาความหมายที่หลากหลายของคำกริยาพื้นฐานในภาษาญี่ปุ่นเพื่อสร้างเป็นฐานข้อมูล “คู่มือฉบับรวมคำกริยาพื้นฐานในภาษาญี่ปุ่น” หรือ 『基本動詞ハンドブック』 ที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงานศูนย์วิจัยภาษาญี่ปุ่นแห่งชาติ หรือ NINJAL ซึ่งคำว่า 「出す」 เป็นหนึ่งในคำกริยาพื้นฐานเหล่านั้น โดยผลการวิจัยพบว่าจากการเก็บรวบรวมตัวอย่างจากคลังข้อมูลภาษาและจัดกลุ่มความหมายใช้หลักการของภาษาศาสตร์ปริชาน พบจำนวนความหมายมากถึง 36 ความหมาย โดยมีความหมายต้นแบบคือ “มนุษย์หรือสัตว์ทำการเคลื่อนย้ายมนุษย์ สัตว์ หรือสิ่งของจากภายในพื้นที่หรือขอบเขตภายในออกไปยังภายนอก” และมีรูปแบบการก 「N1がN2をN3から (N4に) 出す」 เป็นต้นแบบ (prototypical meaning) แสดงออกถึงการเคลื่อนที่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีชีวิตหรือวัตถุไม่มีชีวิต ซึ่งถูกควบคุมโดยผู้กระทำให้เคลื่อนที่และมีทิศทางจากภายในสู่ภายนอก โดยมีผังภาพต้นแบบดังนี้



แผนภาพที่ 1 ความหมายต้นแบบของ 「出す」 (ปรับจาก 森山, 2011, p. 285)

คุณลักษณะทางความหมายที่โดดเด่นคือ 1) เป็นเหตุการณ์ที่มีผู้กระทำให้เคลื่อนที่ 2) มีอาร์กิวเมนต์คำนามที่เลือกปรากฏ (สิ่งที่เคลื่อนที่) เป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตโดยมีเส้นทางการเคลื่อนที่ออกเป็นการเคลื่อนที่จริง (factive motion) 3) เป็นเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่ต้องควบคุมด้วยมือ และ 4) เป็นเหตุการณ์ที่แผ่เจตนาของผู้กระทำ/ผู้ก่อการเคลื่อนที่

บทความนี้เป็นการต่อยอดจากการศึกษาที่มีอยู่เดิมโดยอิงความหมายต้นแบบดังกล่าวนี้ในการศึกษาการขยายความหมาย เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของการขยายความหมายในภาษาที่ใช้บนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะการใช้ภาษารวมถึงบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา โดยเฉพาะในสังคมยุคดิจิทัลที่รูปแบบการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก และนับเป็นปรากฏการณ์สำคัญในยุคปัจจุบัน

6. วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาการใช้คำกริยา 「出す」 โดยเก็บข้อมูลจากแพลตฟอร์มทวิตเตอร์ จำนวน 300 ตัวอย่างที่ปรากฏในช่วงปี ค.ศ. 2018-2022 ตามแนวทางของ Holmes (1986) ที่ระบุว่าการสำรวจรูปแบบการใช้

ภาษาควรมีจำนวนตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 200 ตัวอย่าง ซึ่งจำนวน 300 ตัวอย่างในบทความวิจัยนี้ถือว่าเพียงพอต่อการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยเลือกตัวอย่างแรกสุดที่พบจนครบ 300 ตัวอย่าง โดยไม่เน้นการรีทวีตและข้อความที่ซ้ำกัน โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างดังนี้ คำกริยา「出ず」ต้องเป็นคำกริยาเดี่ยวเท่านั้น สามารถปรากฏในตำแหน่งใดก็ได้ในประโยค และต้องปรากฏร่วมกับบริบททางภาษาที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ความหมาย ไม่จำกัดหัวข้อ (genre) ของเนื้อหาที่「出ず」ปรากฏ เนื่องจากทวิตเตอร์เป็นแพลตฟอร์มที่ให้อิสระต่อผู้ใช้งานทุกเพศและวัยได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำลังเป็นกระแสหรือเป็นที่สนใจของตนเองหรือสังคม ณ ช่วงเวลานั้น หัวข้อที่พบจึงหลากหลาย เช่น สังคม การเมือง ชีวิตประจำวัน ไอดอล เกม อย่างไรก็ดี กรณีที่ข้อความสั้นเกินไปจนไม่สามารถทำความเข้าใจความหมายจากบริบทได้ ผู้วิจัยจะคัดประโยคตัวอย่างนั้นออก ในส่วนของคำแปลผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบสามเส้าเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแปลความหมายโดยกระบวนการประกอบด้วย การแปลโดยผู้วิจัย การตรวจสอบกับโปรแกรมแปลภาษาและผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่น-ไทย รวมถึงการตรวจสอบกับเจ้าของภาษาญี่ปุ่นตามลำดับ

การเลือกใช้ข้อมูลจากทวิตเตอร์เป็นแหล่งข้อมูลหลัก เนื่องมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่างานวิจัยภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่มักอาศัยข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาเขียน เช่น BCCWJ ซึ่งประกอบด้วยข้อความจากหนังสือพิมพ์ บล็อกและเอกสารทางกฎหมาย ฯลฯ เป็นหลัก แม้ว่าคลังข้อมูลเหล่านี้จะเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่และน่าเชื่อถือ แต่ข้อมูลที่ได้นั้นมักเป็นภาษาเขียนที่เป็นทางการซึ่งอาจไม่สะท้อนถึงการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้อย่างครอบคลุม ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนการใช้ภาษาที่หลากหลายที่เป็นการใช้จริงและเป็นธรรมชาติมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ข้อมูลจากทวิตเตอร์ ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่ผู้คนในหลายช่วงวัยใช้สื่อสารกันอย่างอิสระและเป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่ ทำให้ได้ตัวอย่างการใช้ภาษาที่หลากหลายและทันสมัย นอกจากนี้เหตุผลด้านความหลากหลายและเป็นตัวอย่างประโยคที่สะท้อนการใช้จริง ผู้วิจัยเห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลจากทวิตเตอร์ไม่เพียงทำให้สามารถศึกษาการเปลี่ยนแปลงของความหมายของ「出ず」ตลอดระยะเวลาหนึ่ง แต่ยังสามารถใช้ในการใช้ภาษาและสังคมซึ่งมีความหลากหลายได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น และยังช่วยให้เข้าใจการใช้ภาษาของผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบันได้อีกด้วย

แนวทางการวิเคราะห์ความหมาย บทความนี้จะวิเคราะห์รูปแบบการขยายความหมายก่อน จากนั้นจะวิเคราะห์ภาพรวมของแนวโน้มนั้นโดยเน้นการอธิบายความเปลี่ยนแปลงของความหมายในระดับมโนทัศน์ โดยคำนึงถึงคุณลักษณะทางความหมายที่โดดเด่นที่เปลี่ยนแปลงไป บทความนี้จะเน้นการอธิบายการขยายความหมายในภาพรวม กลไกที่ทำให้เกิดการขยายความหมายของกลุ่มความหมายโดยประยุกต์ใช้กรอบทฤษฎีการอธิบายการขยายความหมายจากมุมมองของภาษาศาสตร์ปริชานและอภิปรายเชื่อมโยงกับการนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาญี่ปุ่นแก่ผู้เรียนชาวไทย

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา「出ず」

ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา「出ず」ที่พบในทวิตเตอร์ด้วยเกณฑ์ทางความหมาย เกณฑ์การอธิบายมโนทัศน์ และเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ตามแนวทางการวิเคราะห์ของ Tylers and Evans (2003) สามารถจำแนกเป็น 20 กลุ่มความหมาย ซึ่งหลายกลุ่มความหมายเป็นกลุ่มความหมายที่พบในงานวิจัยในอดีตที่กล่าวไว้ข้างต้น ได้แก่ **กลุ่มความหมายที่ 1** นำบางสิ่งออกมาจากภายในสู่ภายนอก **กลุ่มความหมายที่ 2** นำบางส่วนของร่างกายออกมาสู่ภายนอก **กลุ่มความหมายที่ 3** การเจริญเติบโตของพืช **กลุ่มความหมายที่ 4** การปรากฏตัว การเข้าร่วม

กลุ่มความหมายที่ 5 เกี่ยวกับเสียง กลุ่มความหมายที่ 6 เกี่ยวกับการพูด กลุ่มความหมายที่ 7 แจ้งให้ทราบ ประกาศ เตือน สั่ง กลุ่มความหมายที่ 8 ยื่นเอกสาร/ออกเอกสารให้ กลุ่มความหมายที่ 9 การเผยแพร่ การเปิดเผย การประกาศให้ทราบทั่วกันผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งออฟไลน์และออนไลน์ กลุ่มความหมายที่ 10 แสดงอารมณ์ ความรู้สึก บรรยายภาพ กลุ่มความหมายที่ 11 การสร้างบางสิ่งบางอย่างขึ้นมาอันเป็นผลมาจากการกระทำบางอย่าง กลุ่มความหมายที่ 12 การเริ่มต้นลงมือทำบางอย่าง กลุ่มความหมายที่ 13 จ่ายเงินให้ ออกค่าใช้จ่ายให้ กลุ่มความหมายที่ 14 แสดงทักษะ ความสามารถ สกิลในเกม กลุ่มความหมายที่ 15 ส่งลงแข่งขันในเกมหรือการเลือกตั้ง กลุ่มความหมายที่ 16 การให้มอบหมายการบ้าน กลุ่มความหมายที่ 17 การออกตัว เริ่มเคลื่อนไหว กลุ่มความหมายที่ 18 เปิดร้าน ใหม่ กลุ่มความหมายที่ 19 นำไปทำบางอย่างเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง กลุ่มความหมายที่ 20 การปล่อยของเหลว ภายใต้วงกายออกมา โดยกลุ่มความหมายที่ 1 นำบางสิ่งออกมาจากภายในสู่ภายนอกเป็นความหมายต้นแบบ

7.2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการขยายความหมายของคำกริยา 「出す」

ผลการวิเคราะห์พบว่ารูปแบบการขยายความหมายของ 「出す」 สามารถแบ่งเป็น 4 รูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบได้รับอิทธิพลทางความหมายจากอรรถลักษณะต้นแบบซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะทางความหมายดังกล่าวแล้ว ในหัวข้อที่ 5 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการขยายความหมายของ 「出す」 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 จาก เหตุการณ์ที่มีผู้กระทำการให้เคลื่อนที่ สู เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้กระทำการให้เคลื่อนที่ ผ่าน การอนุมานความหมายตามบริบท

รูปแบบการเคลื่อนที่ในบริบทนี้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของ "ผู้กระทำให้เคลื่อนที่" (caused-mover) จากการเป็นตัวการหลักที่ขับเคลื่อนเหตุการณ์การเคลื่อนที่ต้นแบบ ไปสู่การลดบทบาทของผู้กระทำให้เคลื่อนที่ลง อย่างค่อยเป็นค่อยไป จนในที่สุดประโยชน์นั้นไม่จำเป็นต้องระบุหรือพิจารณาถึงผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่อีกต่อไป แม้ข้อมูลภาษาที่รวบรวมในบทความวิจัยนี้จะพบการละประธานซึ่งโดยทั่วไปทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ (agent) แต่ในกรณีนี้ประธานดังกล่าวไม่ได้เป็นผู้กระทำให้เคลื่อนที่ (caused-mover) การวิเคราะห์เหตุการณ์การเคลื่อนที่ร่วมกับองค์ประกอบทางหน่วยสร้างบางประการ เช่น รูปแบบการก (case patterns) และการเลือกใช้อาร์กิวเมนต์คำนาม ช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์นี้ได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(7) YouTubeさん広告審査してないだろ。APEXのチートの広告をYouTubeに出すとか正気じゃないぞ。

(YouTube นี้ไม่ได้ตรวจสอบโฆษณาบ้าง! ลงโฆษณาโปรแกรมโกง APEX บนยูทูปแบบนี้ บ้าไปแล้ว)

ในตัวอย่างที่ (7) รูปแบบการกเป็น 「N1をN2に出す」 (นำ N1 ออกสู่ N2) เมื่อพิจารณาร่วมกับข้อจำกัดในการเลือกใช้อาร์กิวเมนต์คำนาม สามารถสรุปได้ว่าอาร์กิวเมนต์คำนามที่ปรากฏในรูปแบบการขยายความนี้เป็น สิ่งที่ไม่สามารถถูกเคลื่อนย้ายโดยมนุษย์ในลักษณะทางกายภาพโดยตรง แม้โดยทั่วไปมนุษย์เป็นผู้ที่นำเนื้อหาเข้าสู่สื่อสังคมออนไลน์ แต่ในกรณีของตัวอย่างที่ (7) ซึ่งหน่วยนามดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่สามารถระบุสถานะทางกายภาพได้อย่างชัดเจน เช่น เนื้อหาบนโซเชียลมีเดีย อาทิ โฆษณาหรือโพสต์บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ จึงไม่สามารถสังเกตเห็นเส้นทางการเคลื่อนที่ในลักษณะที่จับต้องได้ หรือระบุผู้กระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่นั้นได้อย่างชัดเจน

(8) 今どきの中学生はすでに学校でSDGsを「正解」として教わってるからなあ。点数の取れる子ほど原発以外の何かでござらした結論を出すと思うがね。

(นักเรียนมัธยมต้นสมัยนี้ เรียนเรื่อง SDGs ว่าเป็นสิ่งที่ “ถูกต้อง” ในโรงเรียนกันอยู่แล้ว คิดว่ายิ่งเด็กที่คะแนนดีก็จะมีสรุปอะไรซับซ้อนมั่วซั่วที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องนิวเคลียร์)

ในตัวอย่างที่ (8) มีรูปแบบการกรเป็น 「Nを出す」 (นำ N ออกมา) และพิจารณาร่วมกับการจำกัดการเลือกปรากฏของอาร์กิวเมนต์คำนาม สามารถสรุปได้ว่าอาร์กิวเมนต์คำนามในบริบทนี้ คือ สิ่งที่ไม่สามารถถูกเคลื่อนย้ายโดยมนุษย์ได้โดยตรงในเชิงรูปธรรม เช่น คำที่มีความหมายเกี่ยวกับข้อสรุป ข้อวินิจฉัย ผลลัพธ์ คำเหล่านี้แม้จะเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การพูดคุยหรือการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่เป็นคำที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำให้ผลสรุปนั้น "เคลื่อนที่" ออกมาปรากฏให้เห็น แม้ในตัวอย่างนี้จะกล่าวถึงผู้กระทำ คือ เด็กที่คะแนนดี แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำได้อย่างชัดเจน

(9) 旦那ーなんでこんなタイミングで熱出すー?? 私自分のことで精一杯よー。

(คุณสามี! ทำไมมาเป็นไข้ตอนนี้นะ!!! เรื่องของตัวเอง ฉันก็ล้นมืออยู่แล้วนะ!)

ในตัวอย่างที่ (9) มีรูปแบบการกรเป็น 「N(を)出す」 มีการเลือกปรากฏของอาร์กิวเมนต์คำนามซึ่งสามารถสรุปได้ว่าเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น คลื่น พลังงาน สารคัดหลั่ง (ในบริบทที่ไม่ใช่การเคลื่อนย้ายเชิงกายภาพ) การส่งพลังงาน หรือ คลื่น อุณหภูมิ โดยปกติไม่สามารถมองเห็นในโลกจริงด้วยตาเปล่าว่าสิ่งเหล่านั้นออกมาจากสิ่งหนึ่งสู่ภายนอกได้อย่างไร

เมื่อพิจารณาตัวอย่างที่ (7) (8) (9) พบว่าประโยคเหล่านี้มีการละประธานซึ่งโดยปกติทำหน้าที่เป็น “ผู้กระทำ” แต่อาร์กิวเมนต์คำนามที่ปรากฏร่วมกับคำว่า 「出す」 นั้น มักเป็นอาร์กิวเมนต์คำนามที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ความหมายของอาร์กิวเมนต์คำนามเหล่านี้จึงขึ้นอยู่กับบริบททางวากยสัมพันธ์และการตีความของผู้ใช้ ส่งผลให้แต่ละประโยคมีความต้องการ “ผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่” ในระดับที่แตกต่างกัน ในตัวอย่างที่ (7) มีความต้องการ “ผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่” สูงสุด เนื่องจากรูปแบบกรณีก่อให้เกิดความขัดแย้งกับรูปแบบต้นแบบ 「N1をN2に出す」 แต่เนื่องจากการเคลื่อนที่แบบเสมือนบนสื่อโซเชียลมีเดีย จึงไม่สามารถระบุผู้กระทำการเคลื่อนที่ได้โดยตรง แม้การนำโฆษณาจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่งจะต้องอาศัยผู้กระทำก็ตาม ในขณะที่ตัวอย่างที่ (8) แม้มีลักษณะคล้ายกับตัวอย่างที่ (7) แต่เป็นเหตุการณ์ที่ “ไม่ต้องการ” หรือ “ไม่สามารถระบุ” ผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ได้เช่นกัน ส่วนตัวอย่างที่ (9) “ไข้” มีลักษณะนามธรรมมากขึ้น จึงสรุปได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่ “ไม่ต้องการ” และ “ไม่สามารถระบุได้ชัดเจน” เกี่ยวกับผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่เช่นเดียวกัน การขยายความหมายในรูปแบบนี้เกิดขึ้นภายใต้กลไกการอนุมานตามบริบท นอกจากนี้ หากประโยคนั้นต้องการผู้กระทำการให้เคลื่อนที่รูปแบบการกรก็มักจะมีการระบุจุดหมายปลายทาง หรือบุคคลผู้กระทำตามรูปแบบการกรต้นแบบที่ได้กล่าวไว้ ซึ่งในการขยายความหมายรูปแบบที่ 1 นี้ มักไม่พบการระบุทิศทางเคลื่อนที่ออกจากที่ใดสู่ที่ใด (N1をNからN2に出す) จึงอนุมานได้ว่าเป็นประโยคที่ไม่ต้องการหรือไม่สามารถระบุทิศทางเคลื่อนที่อย่างชัดเจน

รูปแบบที่ 2 จาก สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เป็นสิ่งมีชีวิต/สิ่งไม่มีชีวิตไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเอง และมีเส้นทางการเคลื่อนที่ออกทางกายภาพ สู่ สิ่งที่เคลื่อนที่นามธรรมที่มีเส้นทางการเคลื่อนที่แบบเสมือน ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์

การขยายความหมายของคำกริยา 「出す」 เกิดขึ้นเมื่ออาร์กิวเมนต์ที่ทำหน้าที่เป็น "สิ่งเคลื่อนที่" เปลี่ยนจากสิ่งที่มีความเป็นรูปธรรมสูง เช่น คน สิ่งของ อาหารหรือยา ไปสู่ความเป็นนามธรรม โดยอาร์กิวเมนต์เชิงนามธรรมเหล่านี้มีลักษณะที่คลุมเครือไม่ชัดเจนว่าเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตและการตีความขึ้นอยู่กับบริบท เช่น พืช อวัยวะ สารคัดหลั่ง ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตหรือเป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย คำนามอื่น เช่น คำใช้จ่าย คำไร คำสั่ง ประกาศ ซึ่งเป็นนามธรรม รวมถึงสิ่งที่มีหลายรูปแบบการใช้งาน เช่น เงิน (เงินสด เงินดิจิทัล การโอน) สินค้าจำพวกรูปภาพ หนังสือที่มีทั้งแบบกายภาพและดิจิทัล การขยายความหมายในรูปแบบนี้เกิดจาก กลไกทางปริชานอุปลักษณ์ ซึ่งเป็นการ

เปรียบเทียบเชิงอุปมาโดยเฉพาะในสองประเภทหลักของสิ่งเคลื่อนที่นามธรรม ได้แก่ ข้อมูล และ อารมณ์ความรู้สึก/บรรยากาศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(10) 参議院選挙で、与党に投票し岸田政権を信任することは、政権の意に沿わない者へ罰則付きの命令を出すような者を信任することだ。

(การลงคะแนนให้พรรครัฐบาลในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการให้ความไว้วางใจรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี คิชิตะ ก็เท่ากับการให้ความไว้วางใจบุคคลที่จะออกคำสั่งลงโทษผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาล)

(11) 脳がストレスを感じると脳下垂体から副腎皮質刺激ホルモンが分泌され副腎に指令を出す。

(เมื่อสมองรู้สึกเครียด ต่อมใต้สมองจะหลั่งฮอร์โมนกระตุ้นต่อมหมวกไต ส่งสัญญาณไปยังต่อมหมวกไต)

เมื่อพิจารณาอาร์กิวเมนต์ค่านาม “คำสั่ง” (指令/命令) ในตัวอย่างที่ (10) และ (11) ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา 「出す」 พบว่ามักจะพบว่าการเปลี่ยนคุณลักษณะทางความหมายที่โดดเด่นจากอาร์กิวเมนต์ค่านามที่เคยถูกจัดว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิตไปสู่สิ่งเคลื่อนที่แบบอื่น ๆ ที่มีความเป็นนามธรรม สาเหตุของการเปลี่ยนสถานะนี้ เนื่องจาก “คำสั่ง” ถือเป็นข้อมูลชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระบบ เมื่อพิจารณาความหมายของคำกริยา 「出す」 ซึ่งสื่อถึงการ “ส่งออก” หรือ “ยื่นออกไป” ไม่ว่าจะด้วยวาจา การเขียน หรือวิธีการอื่นใดจากผู้กระทำ ดังนั้น การ “ออกคำสั่ง” หรือ “ให้คำแนะนำ” จึงถูกเปรียบเสมือนการส่งคำสั่งจากสภาพจิตใจภายใน เช่น ความตั้งใจหรือการตัดสินใจ ออกไปสู่โลกภายนอก เพื่อมีอิทธิพลต่อการกระทำของผู้อื่นหรือของร่างกาย ปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้โดยอุปลักษณ์เชิงแนวคิดที่เรียกว่า “การเคลื่อนย้าย คือการควบคุมข้อมูล/การกระทำ” (MOVING IS CONTROLLING INFORMATION/ACTION) โดยที่ “คำสั่ง” ในฐานะข้อมูลชิ้นหนึ่งถูก “เคลื่อนย้าย” จากผู้ส่งไปยังผู้รับ โดยมีเจตนาเพื่อควบคุมพฤติกรรมของผู้รับ ในกรณีของวลี 「副腎に指令を出す」 (สั่งการไปยังต่อมหมวกไต) สมองหรือระบบประสาทถูกเปรียบเปรยว่าเป็น “ผู้ออกคำสั่ง” ไปยังอวัยวะต่าง ๆ โดยถือว่ากระบวนการทางชีวภาพสามารถควบคุมได้ผ่าน “สัญญาณ” ภายในที่ถูก “ส่งออก” ลักษณะนี้เป็นการขยายขอบเขตของอุปลักษณ์ให้ครอบคลุมถึงการควบคุมกลไกภายในร่างกายผ่านข้อมูลเชิงชีวภาพด้วย

(12) JYP、イムナヨンのソロで本気を出すために今まで全ての凄腕スタイリストを軟禁してきたとしか考えられない 激ヤバ大正解クオリティだな。

(JYP กักตัวช่างแต่งหน้ามือฉมังทุกคนไว้เพื่อทุ่มเทให้กับผลงานเดี่ยวของอิมนายองสินะ คิดเป็นอื่นไม่ได้เลย สุดยอดมาก! คุณภาพคับแก้ว)

เมื่อวิเคราะห์อาร์กิวเมนต์ค่านาม “ความเอาจริง ความทุ่มเท” (本気) ในตัวอย่างที่ (12) ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา 「出す」 พบว่าคุณสมบัติทางความหมายที่โดดเด่นของอาร์กิวเมนต์ค่านามดังกล่าวจากอาร์กิวเมนต์ค่านามที่เคยถูกจัดว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิตไปสู่สิ่งเคลื่อนที่แบบอื่น ๆ ที่มีความเป็นนามธรรม การเปลี่ยนแปลงนี้มาจาก “ความเอาจริง ความทุ่มเท” เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดและความรู้สึกซึ่งเป็นนามธรรมและไม่สามารถจับต้องได้ในเชิงกายภาพ โดยความหมายของคำกริยา 「出す」 ในบริบทนี้ หมายถึง การนำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น พลังที่แท้จริง หรือความรู้สึกที่ซ่อนเร้น ออกจากภายในตนเองแสดงออกสู่ภายนอก 「本気」 ซึ่งหมายถึง ความเอาจริงเอาจัง ความตั้งใจจริง หรือความพยายามเต็มที่ นับเป็นสภาพภายในหรือศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ การใช้คำกริยา 「出す」 จึงสื่อถึงการนำสภาพภายในดังกล่าวออกมาให้ปรากฏชัดผ่านพฤติกรรมหรือการแสดงออก ดังนั้น การกระทำนี้จึงเป็นการควบคุมการแสดงออกของสภาพภายในตนเองเพื่อสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งนับเป็นการนำ “สิ่ง” ที่ซ่อนเร้น เช่น ความสามารถหรือ

ความตั้งใจที่แท้จริง ออกมาและทำให้สิ่งนั้น “เคลื่อนย้าย” ไปสู่โลกที่สามารถสังเกตและรับรู้ได้ ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับอุปลักษณ์เชิงแนวคิดที่ว่า “สภาพภายในคือวัตถุที่ถูกเปิดเผย” (INTERNAL STATE IS AN OBJECT THAT IS REVEALED)

(13) 会社の業績を上げようとすると、面倒なこと止めましょうよという雰囲気を出す社員がいる。

(เมื่อพยายามจะเพิ่มผลประกอบการของบริษัท ปรากฏว่ามีพนักงานบางคนที่สร้างบรรยากาศแบบว่าอย่าทำอะไรให้ยุ่งยากเลย)

เมื่อวิเคราะห์อาร์กิวเมนต์คำนาม “บรรยากาศ” (雰囲気) ในตัวอย่างที่ (13) ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา 「出す」 พบว่าคุณสมบัติทางความหมายที่โดดเด่นของสิ่งที่เคลื่อนที่ หรือ อาร์กิวเมนต์คำนามดังกล่าวเปลี่ยนจากอาร์กิวเมนต์คำนามที่เคยถูกจัดว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิตไปสู่สิ่งเคลื่อนที่แบบอื่นที่มีความเป็นนามธรรม การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นเนื่องจาก “บรรยากาศ” เป็นแนวคิดเชิงนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดและความรู้สึก ซึ่งไม่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพ การใช้คำกริยา 「出す」 ในบริบทนี้จึงหมายถึง การปล่อยหรือกระจายบางสิ่งออกมาจากแหล่งกำเนิด โดย 「雰囲気」 ซึ่งมีคุณสมบัติที่จับต้องไม่ได้ การใช้ 「出す」 จึงบ่งชี้ถึงการกระทำที่สร้างหรือทำให้คุณภาพนี้ปรากฏขึ้นจนสามารถรับรู้ได้ ดังนั้นการกระทำดังกล่าวจึงเกี่ยวข้องกับการควบคุมสภาพแวดล้อมทางประสาทสัมผัสและอารมณ์ ผ่านการทำให้คุณสมบัติบางอย่าง “ปรากฏ” หรือ “ถูกเปล่งออกมา” ซึ่งหมายถึง การที่องค์ประกอบหรือการกระทำต่าง ๆ “เคลื่อนย้าย” ไปสร้างความประทับใจ หรือสื่อสารข้อมูล ความรู้สึกออกไป แนวคิดนี้สอดคล้องกับอุปลักษณ์ที่ว่า “บรรยากาศ/อารมณ์ คือ การเปล่งออก/คุณสมบัติที่ถูกนำออกมา” (ATMOSPHERE/MOOD IS AN EMISSION/QUALITY THAT IS BROUGHT FORTH)

(14) ふしぎなタンバリンとククール一緒に出すあたりわかっているなーって思う。

(ตอนที่เอาแทมบูรีนพิเศษกับคุกกี้คุกกี้มาด้วยกัน รู้สึกได้เลยว่าอ่านเกมออก)

เมื่อพิจารณาอาร์กิวเมนต์คำนาม “แทมบูรีนพิเศษ” และ “คุกกี้คุกกี้” ในตัวอย่างที่ (14) ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา 「出す」 ในบริบทนี้พบว่าการเปลี่ยนคุณสมบัติทางความหมายที่โดดเด่นจากอาร์กิวเมนต์คำนามที่เคยถูกจัดว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิตไปสู่สิ่งเคลื่อนที่แบบอื่นที่มีความเป็นนามธรรม เนื่องจาก 「ふしぎなタンバリンとククール」 เป็นไอเทมในเกม ความหมายของคำกริยา 「出す」 ที่ใช้ในบริบทดังกล่าวจึงมีได้หมายถึงเพียงการหยิบจับวัตถุทางกายภาพทั่วไปเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเรียกใช้ (summon) การปรากฏตัว (materialize) หรือการนำออกจากคลังหรือช่องเก็บของ (inventory) ในโลกเสมือนจริงของเกม ซึ่งเป็นการนำวัตถุ (item) ออกจากที่ซ่อน เช่น กระเป๋าเก็บของในเกม หรือช่องเก็บไอเทม เพื่อนำมาใช้งานหรือให้ปรากฏในฉาก ดังนั้นในบริบทของเกม คำกริยา 「出す」 ยังคงสื่อถึงการกระทำที่ทำให้บางสิ่ง “เคลื่อนย้าย” จากสถานะที่ไม่สามารถมองเห็นหรือไม่พร้อมใช้งาน (เช่น อยู่ในคลัง หรือยังไม่ถูกเรียกใช้) ไปสู่สถานะที่มองเห็นได้และพร้อมใช้งาน (เช่น ปรากฏในมือของตัวละคร หรือวางอยู่ในฉาก) แม้จะเป็นโลกเสมือน ไอเทมเหล่านี้ยังถูกมองว่าเป็น “วัตถุ” ที่สามารถถูก “นำออกมา” หรือ “ทำให้ปรากฏ” ได้ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมการเล่นเกมน์ อุปลักษณ์ที่ปรากฏในตัวอย่างนี้ คือ “การเคลื่อนย้ายคือ การควบคุมข้อมูล/การกระทำ” (MOVING IS CONTROLLING INFORMATION/ACTION)

แนวคิดอุปลักษณ์ที่ว่า “การเคลื่อนย้าย คือ การควบคุมข้อมูล” เป็นแนวคิดสำคัญในการทำความเข้าใจการใช้คำกริยา 「出す」 โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวข้องกับนามธรรมหรือสถานการณ์ที่สิ่งที่ถูก “เคลื่อนย้าย” ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน อุปลักษณ์นี้ขยายความหมายในหลายมิติ เช่น (ก) สภาพภายในคือวัตถุที่ถูกเปิดเผย หมายถึง

การนำสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก หรือความสามารถภายในตัวบุคคล ออกมาแสดงให้เห็นภายนอก และ (ข) การเคลื่อนย้ายคือการควบคุมข้อมูล/การกระทำ หมายถึงการส่งออกสิ่งที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมในฐานะข้อมูล เพื่อก่อให้เกิดการกระทำบางอย่าง (ค) บรรยากาศ/อารมณ์ คือ การเปล่งออก/คุณสมบัติที่ถูกนำออกมา หมายถึงการแสดงออกหรือสร้างบรรยากาศ/อารมณ์บางอย่างให้ผู้อื่นรับรู้ได้ ไม่ว่าจะมาจากบุคคลหรือสถานที่ ผ่านการกระทำ ท่าทาง หรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อุปลักษณ์เหล่านี้ช่วยอธิบายการใช้คำกริยา 「出す」 ในการขยายความหมายได้อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะในบริบทนามธรรมหรือสถานการณ์ที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าสิ่งที่ถูกเคลื่อนย้ายนั้นคืออะไร นอกจากนี้ ข้อมูลในฐานะสิ่งที่ “เคลื่อนย้ายได้” ยังถูกมองว่าเป็นสิ่งที่สามารถบรรจุ เก็บงำไว้ และถูก “เคลื่อนย้ายออก” หรือ “ปล่อยออกมา” สู่อวกาศภายนอกได้ การควบคุมผ่านการเคลื่อนไหวออกไปหรือการกระทำของ 「出す」 (เช่น การนำออก การส่งออก หรือการเปิดเผย) สะท้อนถึงผู้กระทำที่ใช้การควบคุมเหนือการไหลเวียนหรือการแสดงออกของข้อมูลนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น การออกคำสั่ง คือ การควบคุมการกระทำผ่านข้อมูลทางวาจา การแสดงความจริงจังหรือพลังงาน คือ การควบคุมการรับรู้สภาวะภายในของตนเอง การออกไอเทม คือ การควบคุมการกระทำ สำหรับเส้นทางการเคลื่อนที่ ดังนั้นเมื่อเหตุการณ์การเคลื่อนที่นั้นมีสิ่งที่เคลื่อนที่เป็นสิ่งนามธรรม จึงมีเส้นทางการเคลื่อนที่ที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยจากที่เป็นเส้นทางการเคลื่อนที่ที่ออกแบบการเคลื่อนที่จริงก็จะกลายเป็นเส้นทางการเคลื่อนที่ที่ออกแบบเสมือนเป็นอัตโนมัติ

รูปแบบที่ 3 จาก เหตุการณ์ที่ต้องควบคุมสิ่งที่เคลื่อนที่ด้วยมือ สู่ เหตุการณ์อื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้มือควบคุมการเคลื่อนที่ ผ่านอุปลักษณ์และนามนัย

สำหรับการขยายความหมายรูปแบบที่สามเป็นส่วนหรือ 慣用句 (Idioms) ที่มักมีคำเกี่ยวกับอวัยวะของร่างกายเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ มือ หน้า และปาก โดยหน่วยนามเหล่านี้ที่ปรากฏร่วมกับ 「出す」 สามารถอธิบายได้ทั้งอุปลักษณ์และนามนัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(15) 反ワク派は武田先生にすらも敵に回してしまうのか...どこの政党も支持しない。海外勢に国内を破壊されても手を出すな >>>なにもするなと言ってんのか。

(พวกต่อต้านวัคซีนนี้ถึงกับต้องทำให้ขนาดอาจารย์ทาเคดะกลายเป็นศัตรูไปด้วยเหรอ...ไม่สนับสนุนพรรคการเมืองไหนเลย อย่าไปยุ่งแม้ประเทศเราจะถูกพวกต่างชาติทำลาย กำลังบอกว่าไม่ต้องทำอะไรเลยอย่างนั้นหรือ)

เมื่อวิเคราะห์อาร์กิวเมนต์ค่านาม “มือ” (手) ในตัวอย่างที่ (15) ซึ่งปรากฏในวลี 「手を出す」 พบว่าโดยพื้นฐานแล้ววลีนี้ หมายถึง การ “ยื่นมือออกไป” ซึ่งเป็นการกระทำทางกายภาพเคลื่อนไหวของอวัยวะร่างกาย (มือ) จากตำแหน่งปกติ เช่น แขนบลัดัว ไปยังพื้นที่ภายนอกที่มิใช่ตำแหน่งปกติ อย่างไรก็ตาม ในบริบทนี้ อุปลักษณ์มีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจความหมาย “มือ” ไม่ได้หมายถึงอวัยวะจริง ๆ เท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์แทน “การกระทำพยายาม อำนาจ” ด้วยเหตุนี้ ลักษณะการเคลื่อนที่จึงเปลี่ยนจากเหตุการณ์ที่ต้องควบคุมสิ่งที่เคลื่อนที่ด้วยมือ สู่เหตุการณ์อื่นที่ไม่ได้ใช้มือควบคุมการเคลื่อนที่ สำหรับตัวอย่างที่ (15) ซึ่งอยู่ในบริบทของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ควรเข้าไปยุ่ง หรือการแทรกแซง “มือ” ในที่นี้ไม่ได้ถูกยื่นออกไปจับต้องสิ่งใดโดยตรง แต่เป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้น การเข้าไปเกี่ยวข้องหรือการให้ความช่วยเหลือ การเคลื่อนไหวของมือจึงถูกเปรียบเปรยเป็นการเคลื่อนไหวของเจตนาที่จะเข้าไปมีบทบาทซึ่งเป็นการขยายความหมายผ่านอุปลักษณ์ที่ว่า “มือ คือ เครื่องมือของการแทรกแซง/ความช่วยเหลือ” (THE HAND IS A TOOL OF INTERVENTION/ASSISTANCE) นอกจากนี้ บริบทนี้ยังสามารถตีความ

ผ่านนามนัยได้อีกด้วย กล่าวคือ “มือ” ซึ่งเป็นส่วนที่ลงมือทำแทนเจตนา หรือความตั้งใจที่จะกระทำสิ่งนั้น ก่อนที่มือ จะถูกยื่นออกไปเพื่อดำเนินการใด ๆ ย่อมมีเจตนาหรือการตัดสินใจอยู่เบื้องหลังเสมอ ดังนั้น การ “ยื่นมือออกไป” จึง อาจหมายถึงการแสดงออกถึงความตั้งใจหรือการตัดสินใจที่จะลงมือทำบางสิ่งบางอย่างของผู้เป็นเจ้าของ “มือ” ซึ่ง สะท้อนความสัมพันธ์แบบ “ผลลัพธ์ของการคิด (การกระทำทางกาย) เป็นตัวแทนของการคิด (เจตนา)”

(16) 冷蔵庫の中身にまで口出すとか戦時中かな？行政機構はこんなに無能なのにさらに納税しようという連中の気が知れん。#税金下げろ規制をなくせ

(จันแม้แต่ของในตู้เย็น นีมันอยู่ในสมัยสงครามหรือเปล่าเนี่ย? หน่วยงานราชการห่วยแตกขนาดนี้ ยังจะ ให้จ่ายภาษีเพิ่มอีกหรือ? ไม่เข้าใจคนพวกนี้จริง ๆ #ลดภาษี เลิกควบคุม)

เมื่อวิเคราะห์อาร์กิวเมนต์ค่านาม “ปาก” (口) ในตัวอย่างที่ (16) ซึ่งปรากฏในวลี「口出す」พบว่าโดย พื้นฐานแล้ววลีนี้สามารถหมายถึง การกระทำทางกายภาพ เช่น การยื่นปากออกไป แต่ในบริบทนี้ไม่ได้ใช้ในความหมายตรงตามตัวอักษรดังกล่าว แต่มีความหมายว่า “จันจัน ยุ่งเรื่องของผู้อื่น” แนวคิดนี้มีรากฐานมาจาก อุปลักษณ์ที่ “ปาก” ถูกมองในฐานะอวัยวะแห่งการพูด โดยที่ “ปาก” เป็นสัญลักษณ์แทน “การพูดหรือความคิดเห็น” ส่วนการ “ยื่นออกไป” 「出す」 บ่งบอกถึงการกระทำที่เกินขอบเขตหรือไม่ได้รับอนุญาต ในตัวอย่างที่ (16) การ “ยื่นปากออกไป” เป็นอุปลักษณ์สำหรับการสอดแทรกความคิดเห็นหรือคำแนะนำในที่ที่ไม่ต้องการหรือไม่จำเป็น โดยคำพูดถูกมองว่าเป็นวัตถุที่ล่วงล้ำเข้าไปในพื้นที่ที่ไม่ใช่ของตน ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความรำคาญใจ ซึ่งสะท้อน ภายใต้อุปลักษณ์ที่ว่า “ปาก (การพูด/ความคิดเห็น) คือวัตถุที่ล่วงล้ำ” (THE MOUTH (SPEECH/OPINION) IS AN INTRUSIVE OBJECT) นอกจากนี้ การขยายความหมายของวลีนี้ยังสามารถอธิบายได้ด้วยนามนัย โดยที่ “ปาก” ซึ่งเป็นอวัยวะสำหรับการพูด เป็นตัวแทนของการกระทำทางวาจาหรือคำพูดที่เปล่งออกมา การพูดจึงสัมพันธ์โดยตรง กับการใช้ปาก ดังนั้น การ “ยื่นปากออกไป” จึงสื่อถึงการแสดงออกทางวาจาในลักษณะที่พุ่งออกไปข้างนอก และ มักเป็นการพูดที่ไม่ได้รับเชิญหรือเป็นการล่วงล้ำ ด้วยเหตุนี้ อวัยวะทางกายภาพ “ปาก” จึงกลายเป็นสัญลักษณ์แทน การกระทำทางวาจา และในฐานะแหล่งที่มาของคำสั่งหรือความคิดเห็น “ปาก” จึงเป็นตัวแทนของความพยายาม ในการควบคุมหรือมีอิทธิพลผ่านคำพูด เมื่อใครบางคน “ยื่นปากออกไป” ในสถานการณ์หนึ่ง หมายถึงการพยายามใช้ อิทธิพลหรือควบคุมผ่านคำพูดของตนเองดังนั้น ลักษณะการเคลื่อนที่ของวลี「口出す」ในตัวอย่างจึงเปลี่ยนจาก เหตุการณ์ที่ต้องควบคุมสิ่งที่เคลื่อนที่ด้วยมือ สู่ เหตุการณ์อื่นที่ไม่ได้ใช้มือควบคุมการเคลื่อนที่

(17) 本当に知性も知識もある方と話すとき、自分の浅さにおののきます。深みを出すには、まず本を読むことなんやろなあ...と、ツイシながら思うなど。

(เวลาคุยกับคนที่ฉลาดและมีความรู้จริง ๆ ฉันจะรู้สึกถึงความตื้นเขินของตัวเอง การที่จะมีความลุ่มลึกได้ คงต้องอ่านหนังสือสินะ... นั่นคือสิ่งที่ฉันคิดในขณะที่ทวิต)

เมื่อพิจารณาอาร์กิวเมนต์ค่านาม “ความลึก” (深み) ในตัวอย่างที่ (17) ซึ่งปรากฏในวลี「深みを出す」พบว่ามีการเปลี่ยนคุณสมบัติทางความหมายที่โดดเด่นจากอาร์กิวเมนต์ค่านามที่เป็นเหตุการณ์ที่ต้องควบคุมสิ่งที่ เคลื่อนที่ด้วยมือ สู่เหตุการณ์อื่นที่ไม่ได้ใช้มือควบคุมการเคลื่อนที่ โดยวลีนี้มีความหมายในเชิงนามธรรมสูง หมายถึง การเพิ่มความสมบูรณ์ ความซับซ้อน หรือความลึกซึ้งให้กับบางสิ่ง แม้「出す」จะหมายถึง “นำออก” หรือ “ส่งออก” และ「深み」หมายถึง “ความลึก” ซึ่งอาจสื่อถึงมิติทางกายภาพ แต่การใช้งานในที่นี้เป็นการขยายความหมายผ่าน อุปลักษณ์ที่ “ความลึก” ไม่ได้หมายถึงมิติทางกายภาพ แต่เป็นคุณสมบัติของความละเอียดซับซ้อนหรือความเป็น

หลายชั้นในแนวคิดนามธรรม เช่น การหยั่งรู้หรือความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในระหว่างการสนทนา วลีนี้สะท้อนถึงการ “ยื่นออกไป” หรือ “นำออกมา” ของคุณสมบัติที่เป็นนามธรรมในลักษณะที่สามารถควบคุมและแสดงออกได้เปรียบเสมือนการเปล่งออกหรือหลอมรวมคุณสมบัติดังกล่าวเข้าไปในสิ่งที่จับต้องไม่ได้ภายใต้อุปลักษณะที่ว่า “ความลึกคือคุณสมบัติที่สามารถ ‘เปล่งออกมา’ หรือ ‘หลอมรวม’ เข้าไปในสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้” หรือ “Depth is a quality that can be either expressed outwardly or integrated inwardly” นอกจากนี้ ความหมายของวลีนี้ยังสามารถอธิบายผ่านนามนัย โดยที่ “ความลึก” เป็นตัวแทนของทักษะ เทคนิค หรือความพยายามที่ใช้เพื่อให้เกิดคุณสมบัติดังกล่าว เช่น ศิลปินที่เพิ่มความลึกในผลงานผ่านการเลือกใช้สีหรือองค์ประกอบเชิงศิลปะ หรือผู้พูดที่เพิ่มความลึกในคำพูดด้วยข้อโต้แย้งหรือการสังเกตที่ลึกซึ้ง สรุปได้ว่าวลี 「深みを出す」 สื่อถึงกระบวนการนำเสนอหรือแสดงออกของคุณสมบัตินามธรรมที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง ผ่านการควบคุมและการแสดงออกในรูปแบบที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถรับรู้และประเมินค่าได้ในบริบทต่าง ๆ

รูปแบบที่ 4 จาก เหตุการณ์ที่แฝงเจตนาของผู้กระทำ สู่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากเจตนาของผู้กระทำ ผ่านการอนุมานความหมายตามบริบท

เมื่อพิจารณาความหมายของคำกริยา 「出す」 ในบริบทของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ (motion event) ที่มีผู้กระทำ (agent) เป็นหลัก พบว่าการกระทำส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเจตนา (intention) ของผู้กระทำ อย่างไรก็ตาม ในบางบริบท การกระทำที่มีผู้กระทำไม่ได้หมายความว่าเจตนาแฝงอยู่เสมอไป ความแตกต่างนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเหตุการณ์ที่ถูกพรรณนา เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างนี้ชัดเจนยิ่งขึ้น ลองพิจารณาตัวอย่างต่อไปนี้

(18) 鼻から鼻血を出す。(เลือดกำเดาไหลจากจมูก)

(19) 夏には芽を出す そうなので、毎日お水をあげます。(น้ำจะออกช่วงฤดูร้อน ดังนั้นจะรดน้ำทุกวัน)

ตัวอย่างที่ (18) เป็นเหตุการณ์ที่เป็นปรากฏการณ์ทางสรีรวิทยา ซึ่งไม่มีเจตนาของผู้กระทำแฝงอยู่ มีลักษณะคล้ายอกรรมกริยา เนื่องจากโดยปกติผู้กระทำบังคับให้เลือดกำเดาไหลเองไม่ได้ ในขณะที่ตัวอย่างที่ (19) เป็นเหตุการณ์ที่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การเติมผู้กระทำ (เช่น わたしは) เข้าไปในเหตุการณ์เหล่านี้ อาจทำให้ความหมายดั้งเดิมเปลี่ยนไป และอาจสร้างนัยยะของเจตนาขึ้น ซึ่งแตกต่างจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

(20) わたしは鼻から鼻血を出す。(ฉันทำให้เลือดกำเดาไหลจากจมูก)

(21) わたしは夏には芽を出す。(中略) (ฉันจะเริ่มฉีดน้ำในฤดูร้อน)

ตัวอย่างที่ (18) และ (19) แสดงให้เห็นว่าประโยคนี้หากไม่มีการระบุประธานซึ่งเป็นผู้กระทำ ความหมายจะเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติซึ่งไม่มีเจตนา แต่เมื่อระบุประธานดังใน (20) และ (21) ทำให้ประโยคดังกล่าวมีเจตนา กลายเป็นสำนวนที่หมายถึง การจงใจทำให้เลือดไหล และการได้เริ่มต้นใหม่ เปล่งประกายเฉิดฉาย เติบโตประสบความสำเร็จ โดยการขยายความหมายในรูปแบบนี้เกิดจากการอนุมานตามบริบท

8. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์รูปแบบการขยายความหมายของคำกริยา 「出す」 ในภาษาญี่ปุ่นจากข้อมูลภาษาอินเทอร์เน็ทที่ปรากฏบนฐานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทวิตเตอร์ในช่วงปี ค.ศ. 2018 ถึง 2022 จำนวน 300 ตัวอย่าง พบว่ามีการขยายความหมายผ่านกระบวนการทางปริชานด้วยกลไกทางภาษาที่แตกต่างกัน บทความวิจัยนี้ได้จำแนกกลุ่มความหมายเป็น 20 กลุ่มและรูปแบบการขยายความหมายเป็น 4 รูปแบบ สรุปดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 1 สรุปรูปแบบการขยายความหมายของคำกริยา 「出ず」

รูปแบบที่	มโนทัศน์ต้นทาง	มโนทัศน์ปลายทาง	กระบวนการทาง ปริชานเบื้องหลัง	กลุ่มความหมาย ที่ขยาย
1	เหตุการณ์ที่มีผู้กระทำ ให้เคลื่อนที่	เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้กระทำ การให้เคลื่อนที่	การอนุมานความ หมายตามบริบท	2,3,4,5,6,7,8,9, 10,11,12,13,14, 15,16,17,18,19,20
2	สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เป็นสิ่งมีชีวิต/ สิ่งไม่มีชีวิตไม่สามารถเคลื่อนที่ ได้ด้วยตนเอง และมีเส้นทาง การเคลื่อนที่ออกจากกายภาพ	สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เป็นสิ่งมีชีวิต/ สิ่งไม่มีชีวิตไม่สามารถเคลื่อนที่ ได้ด้วยตนเอง และมีเส้นทาง การเคลื่อนที่ออกจากกายภาพ	อุปลักษณ์ เชิงมโนทัศน์	9,10,11,12,14
3	เหตุการณ์อื่นที่ไม่ได้ใช้มือ ควบคุมการเคลื่อนที่	เหตุการณ์อื่นที่ไม่ได้ใช้มือ ควบคุมการเคลื่อนที่	อุปลักษณ์และ นามนัย	3,4,5,6,7,9, 10,11,12,13,14, 15,16,17,18,19,20
4	เหตุการณ์ที่แฝงเจตนาของ ผู้กระทำ	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเอง โดย ปราศจากเจตนาของผู้กระทำ	การอนุมานความ หมายตามบริบท	3,20

การขยายความหมายรูปแบบที่ 1 ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์ที่มีผู้ก่อการเคลื่อนที่ถูกลดบทบาทลงจนไม่จำเป็นต้องมีผู้ก่อการเคลื่อนที่ถือเป็นรูปแบบการขยายความหมายที่โดดเด่นที่สุด เนื่องจากพบในหลายกลุ่มความหมายสำหรับรูปแบบการขยายความหมายที่โดดเด่นเป็นอันดับถัดมาคือ รูปแบบที่ 2 และ 3 ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ไม่ได้ใช้มือควบคุมหรือสิ่งที่เคลื่อนที่เองไม่ได้ สะท้อนการขยายความหมายเชิงนามธรรมโดยตรงจากความหมายกายภาพ นอกจากนี้การผสมผสานของกลไกเหล่านี้ทำให้คำกริยา 「出ず」 มีความยืดหยุ่นทางความหมายและโครงสร้างสูง การละองค์ประกอบทางไวยากรณ์ในภาษาบทกวีเตอร์จึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร เนื่องจากกลไกการอนุมานต้นแบบความหมายของคำกริยาและการทำความเข้าใจอาร์กิวเมนต์ที่เลือกปรากฏช่วยเติมเต็มช่องว่างที่เกิดขึ้นได้ ผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นรับรู้และเข้าใจการเคลื่อนที่ของคำกริยา 「出ず」 ได้จากบริบทที่เฉพาะเจาะจง เช่น อาร์กิวเมนต์คำนามที่เลือกปรากฏและรูปแบบการเฉพาะแบบ สะท้อนแนวคิดของ Talmy (2000) ในแง่ของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ (motion event) ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ มีสิ่งที่เคลื่อนที่ มีเส้นทาง และมีพื้นที่อ้างอิงที่ชัดเจน สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า 「出ず」 ไม่ใช่แค่การ "นำออก" ธรรมดา แต่เป็นการเคลื่อนที่ที่มีโครงสร้างทางความหมายและการรับรู้ที่สมบูรณ์ตามทฤษฎีของ Talmy

การขยายความหมายของคำกริยา 「出ず」 เกิดจากกลไกทางปริชานหลัก 3 ประการ ได้แก่ อุปลักษณ์ (metaphor) นามนัย (metonymy) และ การอนุมาน (inference) ซึ่งทำให้คำกริยานี้มีความหลากหลายและความยืดหยุ่นสูง สำหรับอุปลักษณ์กลไกนี้ทำให้ความหมายของ 「出ず」 ขยายจากการเคลื่อนที่ทางกายภาพไปสู่ความหมายเชิงนามธรรมโดยอาศัยการเปรียบเทียบเชิงอุปมา เช่น การเปรียบเทียบการ "นำออก" ทางกายภาพกับการ "แสดงออก" ซึ่งเป็นนามธรรม (เช่น การแสดงอารมณ์ความรู้สึก) หรือการ "เริ่มลงมือทำ" กลไกนี้ยังช่วยอธิบายการใช้คำกริยานี้ในเหตุการณ์ที่ไม่ได้ใช้มือควบคุม หรือกับสิ่งที่เคลื่อนที่เองไม่ได้ ในส่วนของนามนัยกลไกนี้ใช้ความสัมพันธ์เชิงบริบทเพื่อขยายความหมาย โดยใช้ส่วนหนึ่งแทนทั้งหมดหรือใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด

เช่น การใช้ อวัยวะ (มือ ลื่น ปาก) แทนการกระทำ หรือการใช้เอกสารหรือภาระงาน เป็นตัวแทนของการกระทำและผลลัพธ์ ซึ่งทำให้ความหมายของ「出す」ครอบคลุมสถานการณ์ที่ซับซ้อนขึ้นอย่างมีเหตุผลและชัดเจน นอกจากนี้ สำหรับการอนุมานกลไกนี้ช่วยให้สามารถขยายความหมายในบริบทที่มีความคลุมเครือหรือไม่ปรากฏ ผู้กระทำหรือเจตนาที่ชัดเจนได้ ทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจความหมายจากบริบทโดยรวมโดยไม่จำเป็นต้องระบุประธานอย่างชัดเจนเสมอไป ความยืดหยุ่นนี้สอดคล้องกับลักษณะของภาษาในสื่อสังคมออนไลน์อย่างทวีตเตอร์ที่มักพบการละประธานหรือคำช่วยทางไวยากรณ์

ในด้านรูปแบบการกรก คำกริยา「出す」มีรูปแบบ N1 出す N2 を N3 から N4 に 出す เป็นรูปแบบความหมายต้นแบบ อย่างไรก็ตาม จากการรวบรวมตัวอย่างจากทวีตเตอร์ มักพบการละ เช่น การละประธาน แต่ไม่พบการละกรรม (สิ่งที่เคลื่อนที่) แสดงให้เห็นว่า "สิ่งที่เคลื่อนที่" เป็นองค์ประกอบสำคัญในความหมายต้นแบบของ「出す」 นอกจากนี้ ยังพบการละคำช่วยที่ทำหน้าที่แสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ เช่น 「を,から」 ซึ่งสะท้อนลักษณะพิเศษของ "ภาษาพิมพ์" ที่แตกต่างจากทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนทั่วไป อย่างไรก็ตาม การละคำช่วยไม่ส่งผลต่อการทำความเข้าใจความหมายของ「出す」 ในบริบท เนื่องจากผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นมีต้นแบบของคำกริยา (verb prototype) ในคลังสมอง ซึ่งช่วยให้สามารถอนุมานและตีความผ่านกระบวนการทางปริชาณได้

เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มความหมายของคำกริยา「出す」 กับข้อมูลจากงานวิจัยในอดีตและฐานข้อมูล NINJAL พบว่าแม้ไม่ปรากฏความหมายใหม่ แต่บริบทการใช้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในภาษาในโลกดิจิทัลที่มักเกี่ยวข้องกับเกม การรูด การเมือง และวงการบันเทิง นอกจากนี้ยังพบลักษณะเฉพาะของ "ภาษาพิมพ์" ที่โดดเด่น เช่น การละคำช่วย (を, から, を, に) การละประธาน และการใช้คำกริยาในรูปพจนานุกรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คำกริยา「出す」 ส่วนใหญ่ที่พบในทวีตเตอร์ไม่ใช้ความหมายต้นแบบ บทความวิจัยนี้จึงช่วยเติมเต็มช่องว่างของข้อมูลในอดีตให้ครอบคลุมบริบทสมัยใหม่มากขึ้น นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบคำกริยา "ออก" ในภาษาไทย (จากบัณฑิต วงศ์ศรี, 2547) กับ「出す」 ในภาษาญี่ปุ่น พบทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างในเชิงความหมายและวากยสัมพันธ์ โดยความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่โครงสร้างและหน้าที่ทางไวยากรณ์ เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่เน้นระบบวากยสัมพันธ์ (isolating/analytic language) ทำให้คำว่า "ออก" สามารถมีหน้าที่หลากหลาย (เช่น กริยาหลัก กริยารองใน หน่วยสร้างกริยาเรียง กริยาช่วยหน้ากริยา กริยาช่วยหลังกริยา) ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่เน้นระบบคำ (agglutinative language) ซึ่งใช้คำช่วย (grammatical cases) ในการกำหนดหน้าที่ทำให้「出す」มีหน้าที่หลักเพียงสองประการ คือ กริยาหลักและกริยาในส่วนขยาย อย่างไรก็ตาม「出す」ซึ่งเป็นสกรรรมกริยาสามารถใช้ในบริบทที่คล้ายกรรรมกริยา เช่น 夏には芽を出す ดังนั้น การสอนคำกริยา「出す」แก่ผู้เรียนชาวไทย ควรเน้นการวิเคราะห์อาร์กิวเมนต์ค่านามที่เลือกปรากฏเฉพาะบริบทและ รูปแบบการกรกที่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนอาร์กิวเมนต์ที่ปรากฏ ในด้านความหมายคำว่า "ออก" ในภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกับ「出す」หลายประการ เช่น การใช้เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก การสร้างสรรค์ การเริ่มต้น หรือการจ่ายเงิน นอกจากนี้ จากการเปรียบเทียบกับงานวิจัยภาษาไทย พบว่าปัญหาการใช้คำกริยา「出す」ของผู้เรียนชาวไทยเกิดจากความคลาดเคลื่อนทางความหมายซึ่งมีสาเหตุจากความแตกต่างของมุมมอง (viewpoint) ระหว่างสองภาษา โดยผู้เรียนชาวไทยมักมอง「出す」ผ่านมุมมองเชิงกายภาพ (physical viewpoint) โดยเน้นการเคลื่อนที่ของวัตถุจึงทำให้ผู้เรียนตีความ 手紙を出す ว่า "นำจดหมายออกมา" และ 宿題を出す ว่า "หยิบการบ้านออกมา" ซึ่งเป็นเพียงการแปลตรงตัว (literal translation) ที่ไม่ครอบคลุมความหมาย ในทางตรงข้ามเจ้าของภาษาญี่ปุ่นใช้คำว่า「出す」ผ่านมุมมองของผู้พูด (speaker viewpoint) ซึ่งให้ความสำคัญกับ เจตนา (intention) และ ผลลัพธ์ (result) ของการ

กระทำมากกว่าการเคลื่อนไหวทางกายภาพเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้เป็นส่วนหนึ่งของภาษาปริชานซึ่งอธิบายว่าการใช้ภาษาขึ้นอยู่กับวิธีที่ผู้พูดรับรู้และจัดระเบียบความคิด

การศึกษาคำกริยานี้แสดงให้เห็นแนวโน้มของรูปแบบการขยายความหมายที่สัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีการสื่อสารยุคใหม่ ซึ่งเป็นการต่อยอดเชื่อมโยงผลการศึกษาในอดีตกับปัจจุบัน และช่วยให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นในสังคมดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับชาวไทยมีดังนี้

1) สอนโดยใช้แนวคิดผังภาพและความหมายต้นแบบ สามารถเริ่มจากการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผังภาพและความหมายต้นแบบของคำกริยา 「出す」 โดยใช้ภาพประกอบหรือแผนผังแสดงการเคลื่อนไหวจาก "ข้างใน -> ข้างนอก" เช่น การดึงของออกจากกล่อง เพื่อวางรากฐานการเชื่อมโยงกับความหมายอื่น ๆ ต่อไป

2) ใช้แผนภาพการขยายความหมาย นำเสนอการแตกแขนงของความหมายของ 「出す」 เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่าง ๆ และเข้าใจว่าแม้ความหมายจะแตกต่าง แต่ก็ยังคงสัมพันธ์กับความหมายต้นแบบ

3) เปรียบเทียบกับคำกริยาภาษาไทย เช่น "เอาออก" "แสดงออก" "จ่ายเงิน" เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างและความสัมพันธ์ ทางแนวคิดของสองคำนี้ในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

4) ออกแบบกิจกรรมการสังเกตและอนุมานความหมายจากบริบท เช่น ให้ผู้เรียนฝึกดูตัวอย่างการใช้ 「出す」 ในหลายบริบท และลองอนุมานความหมาย เชื่อมโยงกับความหมายต้นแบบ โดยสามารถนำตัวอย่างการใช้จากแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างการใช้ "ภาษาพิมพ์" ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้กันในโลกยุคดิจิทัลปัจจุบันนี้

การเรียนรู้คำกริยา 「出す」 ผ่านกรอบแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน และการประยุกต์ใช้แนวทางการสอนที่เน้นการขยายความหมายจากความหมายต้นแบบและการเชื่อมโยงความหมายจากบริบท จะช่วยให้ผู้เรียนชาวไทยสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้ถูกต้องและยึดหยุ่นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นต้นแบบสำหรับการสอนคำกริยาหลายความหมายอื่น ๆ ในภาษาญี่ปุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์คำหลายความหมายและการขยายความหมายของคำกริยา 「出す」 นำมาซึ่งแนวทางสำหรับงานวิจัยในอนาคตและการประยุกต์ใช้ในหลายด้าน นอกจากนี้ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลไกทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำว่า "ออก" กับกริยาการเคลื่อนที่อื่น ๆ ในภาษาญี่ปุ่น เช่น 「出る」 หรือ 「行く」 เพื่อระบุรูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางภาษาอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับภาษาอื่น ๆ เช่น จีน เกาหลี หรือไทย จะช่วยให้เข้าใจแนวโน้มสากลของการขยายความหมายของคำกริยาได้ดียิ่งขึ้น ในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้ ข้อมูลการจัดกลุ่มความหมายและกลไกการขยายความหมายสามารถเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนภาษาญี่ปุ่นให้กับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะการอธิบายความหมายที่ซับซ้อนและสำนวนต่าง ๆ ได้อย่างมีระบบและเข้าใจง่าย นอกจากนี้ ข้อมูลชุดนี้ยังเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการพัฒนาระบบประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) เช่น การแปลภาษา การสืบค้นข้อมูล หรือการวิเคราะห์ความรู้สึก ซึ่งจะช่วยเพิ่มความแม่นยำให้กับโมเดลภาษาในด้านความหมายและบริบทให้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- Croft, W., & Cruse, A. (2004). *Cognitive Linguistics* (Cambridge Textbooks in Linguistics). United Kingdom: Cambridge University Press.
- Cruse, A. (2000). *Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Holmes, J. (1986). Compliments and compliment responses in New Zealand English. *Anthropological Linguistics*, 28(4), 485-508.
- Lakoff, G. (1987). *Women, Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press. New York: Basic Books.
- Lyons, J. (1995). *Linguistics Semantics: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Radden, G., & Kövecses, Z. (2007). Towards a Theory of Metonymy. In V. Evans, B. Bergen, & J. Zinken (Eds.), *The Cognitive Linguistics Reader* (pp.335-359). London: Equinox.
- Talmy, L. (2000). *Toward a Cognitive Semantics*. Cambridge: MIT Press.
- Thepkanjana, K., & Uehara, S. (2007). Semantic extension of the verb of breaking in Thai and Japanese. *Manusya: Journal of Humanities*, 10(3), 95–114. Retrieved from <https://doi.org/10.1163/26659077>
- Traugott, E., & Dasher, R. (2002). *Regularity in Semantic Change*. Australia: Cambridge: Cambridge University Press.
- Tylers, A., & Evans, V. (2003). *The Semantics of English Prepositions: Spatial Sciences, Embodied Meaning and Cognition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ปราชยันต • พัลเดน [他] (2019). 『多義動詞分析の新展開と日本語教育への応用』 開拓社.
- 山梨正明 (1995). 『認知文法論』 ひつじ書房.
- 森山新 (2011). 「「出す」の意味構造に関する実験的研究：日本語学習辞典の開発のために」 『日本認知言語学会論文集』 11(11), 277-286.
- กาญจน์ชิต วงศ์ศรี. (2547). เครือข่ายความหมายของคำว่า 'ออก' ในภาษาไทย : การศึกษาแนววรรณศาสตร์ ปรีชาชน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

หน่วยงานผู้แต่ง: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Corresponding email: kohtchakentu83@gmail.com

Received: 2025/06/28

Revised: 2025/09/17

Accepted: 2025/10/29